Voortgangsrapportage onderwijshuisvesting 2018

Gemeente Utrecht

www.utrecht.nl/onderwijshuisvesting

Colofon

Datum

21-9-2018

Zaaknummer

Nummer: 5409251

Uitgave

Team Onderwijs, Sport en MFA's
Utrechtse Vastgoed Organisatie
Gemeente Utrecht
030 - 286 00 00
onderwijshuisvesting@utrecht.nl

In opdracht van

Afdeling Onderwijs, Sport en MFA's
Utrechtse Vastgoed Organisatie
Gemeente Utrecht

Internet

www.utrecht.nl/onderwijshuisvesting

Rapportage

Voortgangsrapportage Onderwijshuisvesting 2018 MPOHV

Informatie

Bas Lamers
030 - 28 62861

Inhoud

1	**Samenvatting**	**6**
2	**Inleiding**	**8**
3	**Meerjarenperspectief Onderwijshuisvesting**	**9**
3.1	Doelstellingen MPOHV	9
3.2	Reguliere huisvestingscyclus	10
4	**Duurzaamheid**	**12**
4.1	Fysiek	12
5	**Primair onderwijs**	**15**
5.1	Uitvoering Meerjarenperspectief Onderwijshuisvesting	15
5.2	Primair onderwijs in de nieuwe wijken	16
5.3	Gymvoorzieningen	17
5.4	Groeiopgave	18
6	**(Voortgezet) speciaal onderwijs**	**19**
7	**Voortgezet onderwijs**	**20**
7.1	Uitvoering MPOHV	20
7.2	Voortgezet onderwijs in de nieuwe wijken	21
7.3	Groeiopgave voortgezet onderwijs	21
7.4	Overige projecten voortgezet onderwijs	25
8	**Beleidsontwikkelingen**	**26**
8.1	Lokalen voor voorschoolse educatie (VE)	26
8.2	Bijzondere voorzieningen – IKC	26
8.3	Bijzondere voorziening – Hoogbegaafdenonderwijs	27

8.4 Passend onderwijs 27

9 Speciale voorzieningen 29

9.1 Multifunctionele accommodaties 29

9.2 ISU – Internationale School Utrecht 34

10 Financiën 37

10.1 Financiële toelichting 3e Voortgangsrapportage MPOHV 37

Bijlage A: uitvoeringsschema 39

Bijlage B: Financiële toelichting verschillen 2e en 3e VGR MPOHV 40

Bijlage C: Kaart met projecten MPOHV 41

1 Samenvatting

In deze 3e Voortgangsrapportage Onderwijshuisvesting 2018 wordt er teruggeblikt op een uitdagende periode. We draaien vol de uitvoering van ons Meerjarenperspectief Onderwijshuisvesting 2016-2025 (MPOHV) en anticiperen op de groeiopgave die voor ons ligt.

U zult lezen dat de focus van deze VGR ligt op een in ieder geval tweetal belangrijke speerpunten:

1. Groei van de stad inclusief binnenstedelijke verdichting
2. Duurzaamheid

Wij informeren u graag over onze resultaten die we het afgelopen jaar hebben bereikt op de voortgang van het Meerjarenperspectief Onderwijshuisvesting (MPOHV) en zullen op de verschillende thema's vooruit kijken naar wat wij nog verwachten. Dit is inmiddels de 3e voortgangsrapportage die jaarlijks voorgelegd wordt aan uw raad.

Het MPOHV is gestart na goedkeuring van de gemeenteraad in 2015. Het MPOHV is een 10 jarenplan. Tot 2025 hebben wij in samenspraak met onze schoolbesturen de onderwijshuisvestingsbehoefte vanuit de wettelijke zorgplicht geprogrammeerd. Met elkaar kijken we vooruit naar waar wij groei of krimp verwachten en daar wordt op geprogrammeerd. Zo wordt getracht tijdig in te spelen op de groei van de stad.

Groei – voldoende onderwijshuisvesting

Onze stad blijft groeien. De onderwijsdoelstelling is dat we iedereen voldoende plek kunnen bieden met aandacht voor een leefbare stad. Dit vraagt om creativiteit bij groeivraagstukken. Dat betekent dat we niet alleen meer kijken naar het faciliteren van één school, maar ook om deze in samenhang te zien in de behoefte in de wijk, zodat de leerlingen uit de wijk in de wijk naar school kunnen gaan.

Naast de geprogrammeerde huisvestingsvraagstukken zijn er ook nieuwe groeiwijken gedefinieerd. Samen met de schoolbesturen en andere afdelingen van de gemeente zoeken we naar de meest optimale oplossing om goed in te spelen op de onderwijshuisvestingsbehoefte in relatie tot de nieuwe woningbouwprogrammering. We voorzien nu een grote uitdaging bij de inpassing van (onderwijs)voorzieningen in een hoog stedelijk gebied, omdat dit vraagt om een andere manier van kijken naar de onderwijsopgave in combinatie met andere stakeholders.

Verduurzaming

Naast de wettelijke taak van het hebben van voldoende huisvesting, heeft het college ook de ambitie om ook duurzame onderwijshuisvesting te bieden. Gemeente en schoolbesturen

ambiëren samen huisvesting die minder energie en grondstoffen kost. De uitdaging ligt daarin om dat binnen de gestelde kaders mogelijk te maken. We stimuleren uiteraard de verbeterinitiatieven van de schoolbesturen. Op deze wijze hebben we het eerste resultaat al geboekt: enkele scholen worden bij nieuwbouw (bijna) energieneutraal gebouwd, zoals te lezen in hoofdstuk 4. Een mooie stap!

Deze voortgangsrapportage legt de focus op de zaken die aandacht vereisen, om tijdig de goede onderwijshuisvesting te kunnen bieden voor alle leerlingen.

2 Inleiding

Voor u ligt de 3e Voortgangsrapportage Onderwijshuisvesting 2018. Net als voorgaande jaren kijken wij in deze rapportage terug op de voortgang van het Meerjarenperspectief Onderwijshuisvesting (MPOHV). Het MPOHV is door de Raad op 17 september 2015 vastgesteld en geld voor zowel primair, voortgezet als speciaal onderwijs. Ook geven we een doorkijk van wat wij denken dat er op ons pad gaat komen. Tot 2025 hebben wij in samenspraak met onze schoolbesturen de onderwijshuisvestingsbehoefte geprogrammeerd. Met elkaar kijken we vooruit naar waar wij groei of krimp verwachten en daar wordt op geprogrammeerd. Zo kan tijdig worden ingespeeld op de groei van de stad.

In deze rapportage informeren wij u over de uitvoering van onze projecten en hetgeen wij komend jaar gaan opstarten om te kunnen blijven inspelen op de groeibehoefte.
Het volgende zal aan bod komen:

- De invulling van onze duurzaamheidsambitie
- De voortgang van onze projecten in het primair onderwijs (PO), voortgezet onderwijs (VO) en het speciaal onderwijs (SO)
- Beleidswijzigingen
- Onze financiële toelichting

In de bijlages vindt u achtergrond informatie als de actualisatie MPOHV en een kaart met alle lopende MPOHV-projecten.

3 Meerjarenperspectief Onderwijshuisvesting

3.1 Doelstellingen MPOHV

De gemeente wil samen met schoolbesturen tijdig voorzien in voldoende, kwalitatief goede én gezonde schoolgebouwen voor alle Utrechtse leerlingen, voor alle scholen voor primair, voortgezet en speciaal onderwijs. Zo kunnen wij aantrekkelijk en gevarieerd onderwijs bieden. Het Meerjarenperspectief Onderwijshuisvesting 2016-2025 (MPOHV) geeft invulling aan deze ambities.

De doelen die bij het vaststellen van het MPOHV zijn geformuleerd zijn nog steeds van kracht:

Doelstelling	Resultaat
Capaciteit schoolgebouwen sluit aan op behoefte (wettelijke taak)	Zorgplicht conform verordening is en blijft in MPOHV periode gewaarborgd.
Bouwtechnisch goed onderhouden van scholen	Bouwopgave MPOHV leidt tot goede schoolgebouwen waardoor schoolgebouwen geen achterstallig onderhoud hebben.
Realiseren van voldoende en adequate gymvoorzieningen (wettelijke taak)	Zorgplicht conform verordening is en blijft in MPOHV periode gewaarborgd.

Capaciteit schoolgebouwen sluit aan op de behoefte

Daar waar de opgaven in het Masterplan ook het verbeteren van bestaande schoolgebouwen betekende, is het MPOHV nu met name erop gericht om de groeivraag van de stad Utrecht te kunnen invullen. Deze groei vraagt om bijbehorende onderwijsvoorzieningen in het primair onderwijs, het (voortgezet) speciaal onderwijs en in het voortgezet onderwijs. Op basis van leerlingenprognoses die jaarlijks worden opgesteld, houden we grip op de ontwikkeling van de aantallen leerlingen en de daarvan afgeleide bouwopgave. De uitgangspunten en criteria die worden gesteld aan het bouwen van onderwijsvoorzieningen zijn vastgelegd in de Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs.

Bouwtechnisch goed onderhouden schoolgebouwen

De onderwijswetgeving en de onderwijsbekostiging liggen in elkaars verlengde. Het toetsingskader van het MPOHV voor nieuwbouw en uitbreiding is Bouwbesluit 2015. Voor de

bestaande schoolbouwen geldt dat ze voldoend aan het (destijds) vigerende Bouwbesluit. Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Realiseren van voldoende en adequate gymvoorzieningen
De raad heeft in de voorgaande rapportage om specifieke aandacht gevraagd voor het gymonderwijs. We hebben in de 2e voortgangsrapportage gemeld dat in de landelijke politiek is in juli 2014 in het Bestuursakkoord voor de sector primair onderwijs gesproken over uitbreiding van het aantal klokuren gymnastiek. Dit heeft echter nog geen beslag gekregen in wetgeving en in bijbehorende bekostiging.

De gemeente voorziet in haar wettelijke taak voor het voldoende aanbieden van gymonderwijs. Indien scholen er voor kiezen om extra uren gymonderwijs te willen aanbieden, kan daarin voorzien worden in dien de gymzalen op de locatie of op andere plekken dit toelaat. Het is dan in beginsel wel zo dat de daarmee samenhangende kosten in beginsel voor rekening van de school komen.

3.2 Reguliere huisvestingscyclus

Huisvestingsprogramma en relatie tot het MPOHV
Het MPOHV bevat een meerjarenprogrammering voor de huisvesting. Het is daarmee bekend welke aanvragen in welk jaar kunnen worden ingediend. Jaarlijks dienen de schoolbesturen hun huisvestingsaanvragen in voor het Huisvestingsprogramma. Toekenning van de aanvraag die door het college wordt vastgesteld betekent uitvoering in het opvolgende jaar. Door deze jaarlijkse cyclus worden wijzigingen ook jaarlijks verwerkt in de actuele programmering, bijbehorende planning en financiële kaders. De programmering en planning van de in de komende jaren nog te realiseren voorzieningen, zijn opgenomen in bijlage A Uitgavenschema MPOHV).

Leerlingenprognoses 2017-2031
De gemeente Utrecht laat jaarlijks de leerlingenprognoses opstellen. De onderleggers voor deze prognoses zijn woningbouw- en bevolkingsprognoses van de gemeente Utrecht en leerlingenaantallen van de scholen. Met de leerlingenprognoses beoordelen we de huisvestingsaanvragen voor uitbreiding en nieuwbouw en hebben en houden een zo goed mogelijk beeld op de fluctuaties in leerlingenaantallen. De meest actuele (vastgestelde) prognoses zijn daarmee leidend voor de ontwikkeling van de ruimtebehoefte voor zowel primair, voortgezet als bewegingsonderwijs.

Natuurlijk is bekend dat de leerlingenprognoses niet altijd of niet geheel aansluiten bij de praktijk. Samen met de schoolbesturen blijven we deze nieuwe huisvestingsvraagstukken van antwoorden en oplossingen voorzien. In het voortgezet onderwijs hebben we afspraken

gemaakt over de groei van de stad. De voortgang van de groei van de stad is 7 juli 2017 voorgelegd in een Raadsbrief.
Om ook voor het primaire onderwijs beter grip te krijgen op de groei en waar deze plaatsvindt, is begonnen met de wijkanalyses. Dit komt in hoofdstuk 6 verder aan bod.

Wijzigingen in de ontwikkeling van de ruimtebehoefte op basis van de nieuwste leerlingenprognoses leiden tot wijzigingen in het uitvoeringsprogramma MPOHV. Deze wijzigingen zijn in deze voortgangsrapportage verwerkt in een actuele programmering, bijbehorende planning en financiële consequenties.

4 Duurzaamheid

Naast voldoende aantallen willen we ook duurzame onderwijshuisvesting kunnen bieden. We ambiëren samen huisvesting dat minder energie en grondstoffen kost. Samen met schoolbesturen zoeken we naar mogelijkheden om de projecten te verduurzamen. Deze mogelijkheden moeten ertoe leiden dat “het extra” gefinancierd wordt, zonder afbreuk te doen aan de geldende wet- en regelgeving op het gebied van onderwijshuisvesting.
Volgens wetgeving moeten wij voorzien in sobere en doelmatige huisvesting (uitvoering vigerend bouwbesluit). Wanneer we bijvoorbeeld meer willen realiseren, zoals (B)ENG ((bijna) energieneutrale gebouwen), komen we in die moeilijke spagaat. Hieronder geven we aan welke mogelijkheden we hebben gevonden en hoe we dit hebben toegepast.

4.1 Fysiek

Binnenklimaat

Utrecht werkt al jaren met een programma om het binnenklimaat in leslokalen op bestaande scholen te verbeteren (luchtkwaliteit, thermisch comfort). Op dit moment wordt de laatste hand gelegd voor het in uitvoering geven van de laatste tranches. De verwachting is dat alle binnenklimaatprojecten eind 2019 uitgevoerd zijn. Dan hebben alle bestaande schoolgebouwen in de leslokalen een gezond binnenklimaat.

Zon op scholen

Vanuit het Programma Utrechtse Energie is er een initiatief gestart om te kijken hoeveel potentie er is op de daken van de Utrechtse scholen. Na aanleiding van deze scans is er door het Programma Utrechtse Energie een vervolg opdracht gegeven om op basis van de scans 5 tot 8 casussen daadwerkelijk tot een concreet project te begeleiden. Voor onderwijshuisvesting zijn een zevental scholen begeleid bij de SDE+-subsidie. Het gaat hier dan voornamelijk om Zon-projecten waarbij een SDE+-subsidie aangevraagd moet en kan worden. De schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor het initiatief tot uitvoering van de projecten. Zij worden ondersteund door gemeente Utrecht in de aanvraag voor de SDE+-subsidie. Ook hebben enkele scholen zelfstandig met behulp van een SDE+-subsidie zonnepanelen geplaatst (bijvoorbeeld op het dak van de Paulusschool).

Dit heeft het volgende opgeleverd:
Met deze zeven aanvragen krijgt Utrecht er een totaal vermogen van 0,653 MW aan Zon PV erbij en een verwachte jaarproductie van 570 MWh per jaar. Dat is de stroombehoefte van 160 Utrechtse huishoudens. De potentiële reductie is 305 ton CO2 per jaar. Om

een beeld te krijgen over de omvang: Dit komt overeen met de aanplant van 15.250 bomen per jaar!

BENG/ENG

Bij diverse schoolbesturen heeft onderzoek tot mogelijkheden (bijna) energieneutrale gebouwen ((B)ENG) geleid tot een andere aanpak bij de projecten. Zo is bij de Stichting Primair Openbaar Onderwijs Utrecht (SPO Utrecht) een pilot gestart met om een 5-tal nieuwbouwprojecten energieneutraal (ENG) te realiseren. Zij loopt hiermee vooruit op de nieuwe BENG-bouwbesluiteisen die per 1 januari 2021 van kracht zullen worden. Door zowel de inspanningen van SPO Utrecht als de Gemeente Utrecht is het mogelijk gebleken een sluitende business case te maken voor de vijf pilot-panden. Door de geldstromen van beide organisaties te combineren hebben we een sluitende business case kunnen opstellen volgens de LCC (life cycle cost) methodiek. Dit heeft geresulteerd in een hogere ambitie dan dat oorspronkelijk het uitgangspunt was. Het doel was een bijna energieneutrale school, echter zagen we dat we door een geringe meer investering ons hogere doel konden behalen namelijk energie neutrale schoolgebouwen konden realiseren. De eerste scholen in Utrecht die volgende deze methode worden ontwikkeld zijn basisschool Kees Valkenstein (locatie Haarzicht) en SO Fier.

Figuur 1: Basisschool Haarzicht

Renovatie

In het MPOHV is aangegeven dat sommige scholen voor vervangende nieuwbouw of renovatie in aanmerking komen, waarbij het uitgangspunt renovatie is. Op dit moment lopen er onderzoeken om de haalbaarheid van renovatie het st. Bonifactiuscollege in beeld te krijgen. Naar verwachting wordt augustus 2021 het project afgerond zodat de school haar 100-jarig bestaan kan vieren in een toekomstbestendig onderwijsgebouw.

Gasloze gebouwen

Per 1 juli 2018 wijzigt de wetgeving aangaande de aansluitplicht voor netbeheerders bij nieuwbouw/renovatie. Dit is een van de maatregelen welke de overheid neemt om de start van de energietransitie op gang te helpen. De aansluitplicht vervalt en maakt plaats voor een warmterecht. Deze wetswijziging heeft nu al gevolgen voor een aantal onderwijshuisvestingsprojecten. Dit geldt vooral voor schoolgebouwen in de nieuwe gebieden Haarzicht, Haarrijn, Leeuwensteyn-Noord en mogelijk ook de nieuwe inbreidingswijken Merwedekanaalzone, Cartesiusdriehoek en het Beurskwartier/Lombokplein.

Op dit moment inventariseren we samen met schoolbesturen de (financiële) consequenties. Het schoolbestuur Katholieke Stichting Utrecht (KSU) inventariseert voor Haarrijn welke keuzes er in het ontwerp binnen het budget zowel circulair als energieneutraal gemaakt kunnen worden. Ook SPO Utrecht is bezig om de samen met de gemeente inzichtelijk te maken wat de energietransitie voor gevolgen heeft voor scholen.

5 Primair onderwijs

In dit hoofdstuk informeren wij u over de ontwikkelingen op het gebied van onderwijshuisvesting in het primair onderwijs.

5.1 Uitvoering Meerjarenperspectief Onderwijshuisvesting

Het primair onderwijs biedt onderwijs aan op wijkniveau. Kinderen kunnen in hun eigen wijk naar school. Het uitvoeringsprogramma van het MPOHV kent twee type projecten: Renovatie of (vervangende)nieuwbouw en capaciteitsuitbreidingen. Bij renovatie of (vervangende) nieuwbouw is het uitgangspunt dat de scholen gerenoveerd worden, tenzij uit onderzoek blijkt dat dit vanuit bouwkundig dan wel financieel oogpunt niet haalbaar is. Deze afweging wordt per school gemaakt. Bij capaciteitsuitbreidingen gaat het om kleinschalige veranderingen, bijvoorbeeld dat enkele lokalen toevoegt worden. Onderstaand wordt op beide type projecten de voortgang gerapporteerd.

5.1.1 Uitbreiding

Uitbreiding op de Vrije School Utrecht (Maliebaan) en van de Wissel zijn gerealiseerd. Op dit moment zijn de uitbreidingstrajecten voor de volgende scholen in voorbereiding en worden tussen begin 2019 tot begin 2020 opgeleverd:

- De Watertoren
- Parkschool
- Al Hambra
- Torenpleinschool
- De Cirkel
- Dominicusschool (Cereol)

Toelichting Dominicusschool (Cereol)
De uitbreiding van de benodigde capaciteit bij de Dominicusschool heeft gevraagd om een zorgvuldige afweging omdat de bewoners van het Cereolgebied bezwaren hebben tegen de benodigde uitbreiding van lokalen in het gebied.

Naar aanleiding hiervan worden bewoners actief betrokken bij het vinden van alternatieve locaties voor de benodigde capaciteit in de subwijk Oog in Al. Door een gemeentelijke projectgroep is samen met een klankbordgroep is een locatie-onderzoek gestart.

De uitkomsten van dit locatieonderzoek worden in 3e kwartaal 2018 gepresenteerd aan de wijk en vervolgens voorgelegd aan het College voor een besluit over de definitieve locaties voor de uitbreiding van de benodigde capaciteit.

5.1.2 Renovatie of (vervangende) nieuwbouw

In totaal zijn 10 scholen gestart met de uitvoering van renovatie of (vervangende) nieuwbouw. 4 daarvan zijn al in de uitvoeringsfase:

- De Pantarijn/Shri Krishna krijgt vervangende nieuwbouw in een gecombineerde school van twee schoolbesturen: SPO Utrecht en Stichting Hindoe Onderwijs Nederland (SHON). Op dit moment wordt het ontwerp voor het gebouw gemaakt. In het najaar van 2020 wordt het project naar verwachting opgeleverd.
- De Piramide start met de uitvoering in het derde kwartaal van 2018 en zal naar verwachting in het eerste kwartaal van 2019 worden opgeleverd.
- De Jules Verneschool bevindt zich in de ontwerpfase en zal naar verwachting in het tweede kwartaal van 2019 starten met de uitvoering.
- De Fakkel is nog in voorbereiding. Het schoolbestuur PCOU heeft de wens om deze school te betrekken in de wijkanalyses om samen met andere schoolbesturen een optimale omvang van de locatie af te spreken.

Zie voor toelichting over de werkwijze wijkanalyses in paragraaf 5.5. De overige projecten bevinden zich in de onderzoeksfase.

5.2 Primair onderwijs in de nieuwe wijken

In de nieuwe wijken Leeuwensteyn-Noord, Haarzicht, Rijnvliet, Haarrijn, Merwedekanaalzone, Cartesiusdriehoek en Beurskwartier/Lombokplein komen nieuwe basisscholen zodat ook deze leerlingen uit de wijk in de wijk naar school kunnen.

Haarzicht

Haarzicht is bij het opstellen van het stedenbouwkundig plan voorzien in de bouw van een basisschool en gymzaal voor schoolbestuur SPO. De school in Haarzicht dient als vervangende nieuwbouw voor de Kees Valkensteinschool. Bij de omvang van de school is rekening gehouden met het nieuwe woningaanbod Haarzicht en de leerlingenprognose van de school. Het ontwerp is gereed en in het 4e kwartaal van 2018 is de start van de bouw gepland. Volgens de planning is de school gereed aan het eind van 2019.

Leeuwesteyn-Noord

In Leeuwesteyn-Noord is bij het opstellen van het stedenbouwkundig plan voorzien in de bouw van een

basisschool, gymzaal en VVE-lokaal. Bij de omvang van de school is rekening gehouden met het nieuwe woningaanbod. Bij de voorbereiding van de school wil het schoolbestuur PCOU graag een IKC opnemen in het project. Volgordelijk kan verder worden gewerkt aan het ontwerp voor de school. Door de inpassing van het IKC treedt vertraging op in de voorbereiding en uitvoering van het project. De verwachting is dat de school gerealiseerd is eind 2020.

Rijnvliet
In Rijnvliet is bij het opstellen van het stedenbouwkundig plan voorzien in de bouw van een basisschool, gymzaal en VVE lokaal. Bij de omvang van de school is rekening gehouden met het nieuwe woningaanbod. Het schoolbestuur SPO is met de gemeente overeen gekomen dat een IKC wordt opgenomen in de plannen voor deze school. Daarnaast heeft het schoolbestuur ingezet op de ambitie om een energiezuinig gebouw (ENG) te realiseren (zie ook hoofdstuk 4). De openbare ruimte van de 'eetbare wijk' Rijnvliet voorziet in de productie van voedsel. De nieuwe school maakt de inhoudelijke koppeling tussen het onderwijs en de productie van voedsel, en het schoolbestuur SPO probeert partners te vinden die willen bijdragen aan de functionele verbinding tussen schoolgebouw en het voedselbos. Deze school wordt naar verwachting 2e kwartaal 2020 in gebruik genomen.

Haarrijn
In Haarrijn is bij het opstellen van het stedenbouwkundig plan voorzien in de bouw van een basisschool. De gemeentelijke visie op deze wijk is energieneutraal en circulair. Bij de omvang van de school is rekening gehouden met het nieuwe woningaanbod.

Het schoolbestuur KSU zal de school bouwen en probeert de doelstellingen voor energie te integreren in het project op basis van beschikbare middelen en wil in samenwerking met de gemeente verkennen hoe de ambities voor circulaire gebouwen kunnen worden toegepast in dit onderwijshuisvestingsproject. De school zal eveneens in 2020 worden opgeleverd.

Merwedekanaalzone, Cartesiusdriehoek en Beurskwartier/Lombokplein
Voor voldoende onderwijshuisvesting in deze nieuwe ontwikkelgebieden gaat de gemeente in gesprek met de schoolbesturen over de verdeling van de locaties bestemd voor primair onderwijs.

5.3 Gymvoorzieningen

De groei van de stad zal ook vragen om extra gymvoorzieningen. Deze gymvoorzieningen worden meegenomen in de programmering van de onderwijshuisvestingsprojecten.

Half 2019 worden er twee gymzalen gerealiseerd:
- Gymzaal SO Fier;

- Gymzaal Santa Cruzdreef.

In het kader van het onderzoek naar de huisvesting van de Regenboog aan de Wevelaan. De wordt nog onderzocht of een gymzaal noodzakelijk is.

5.4 Plan van scholen

Per augustus 2018 zijn er vier nieuwe scholen gestart: Happy Kids, Al Arqam, Leeuwensteyn en LEF. De huisvesting van deze scholen bleek een grote uitdaging. Alle scholen zijn wel van start gegaan in het schooljaar 2018-2019. Happy Kids is gehuisvest aan de Wittevrouwenkade, Al Arqam aan de Eerste Oosterparklaan, Leeuwensteyn aan de Madridstraat en LEF aan de Ramsesdreef.

Voor het Plan van Scholen 2019-2022 is één aanvraag ingediend. Het betreft een openbare basisschool in de wijk Leidsche Rijn, deelgebied Rijnvliet. Deze school zal naar verwachting tijdelijk worden gehuisvest op het sportpark van Rijnvliet.

5.5 Groeiopgave

Het leerlingenaantal blijft komende jaren stijgen. Omdat we basisschoolleerlingen de kans willen geven in hun eigen wijk op school te gaan, moeten we bij zowel bestaande scholen als nieuwbouwtrajecten kijken naar de vraag en behoeftes die spelen.

De leerlingenprognoses op schoolniveau zijn een handvat om de programmering te kunnen doen. De schoolbesturen en de gemeente hebben samen het plan opgevat om niet alleen te kijken naar individuele scholen maar naar de scholen in de wijk en hun samenhang. Dit doen we in de wijkanalyses. Uit de wijkanalyse resulteren wijkgesprekken, waarbij de focus ligt op één wijk of buurt. Een wijkgesprek wordt gevoerd tussen de schoolbesturen die actief zijn in de desbetreffende wijk en de gemeente. Zij komen gezamenlijk met de een voorstel en in gesprek met de gemeente wordt het plan verder uitgewerkt. Ook de gymzalen voor bewegingsonderwijs worden meegenomen in de wijkanalyse.

6 (Voortgezet) speciaal onderwijs

Voor leerlingen met een specifieke onderwijs- en/of ondersteuningsbehoefte zijn er speciale voorzieningen in de vorm van speciaal onderwijs (SO) en voortgezet speciaal onderwijs (VSO). In het MPOHV is in de werkgroep speciaal onderwijs aandacht besteed aan de invloed van het passend onderwijs op de huisvesting van scholen. Op basis hiervan is voor het (voortgezet) speciaal onderwijs de volgende huisvesting gerealiseerd of wordt gerealiseerd.

SO Fier

SO Fier is de enige school in Utrecht die speciaal onderwijs biedt aan kinderen die ondersteuning nodig hebben bij een stoornis of in hun gedrag (cluster 4). De school krijgt vervangende nieuwbouw op de bestaande locatie van de school aan de Winklerlaan 79 inclusief voldoende gymzalen. De start van de bouw begint eind 2018 en zal het gebouw in gebruik genomen worden in het vierde kwartaal van 2019.

SO Rafael

SO Rafael is een school voor zeer moeilijk lerende kinderen in Utrecht en omstreken. De leerlingen hebben een verstandelijke beperking en zijn tussen de 4 en 12 jaar oud. Op deze school zitten kinderen met bijvoorbeeld het Syndroom van Down, Autisme, ADHD, Epilepsie of andere syndromen of handicaps. Op dit moment is de school gehuisvest op twee locaties, op de Lanslaan en het Attleeplantsoen. Op de Lanslaan wordt vervangende nieuwbouw gerealiseerd voor de gehele school. Dit is inclusief de ruimten voor zorgvoorzieningen. Deze zorgvoorzieningen zijn nodig bij deze school omdat hiermee kinderen die veel zorg nodig hebben een start kunnen maken met het volgen van onderwijs. Conform planning start de bouw van de school in het tweede kwartaal van 2019 en zal na de zomervakantie van 2020 in gebruik genomen.

Mytylschool

In het MPOHV is de Mytylsschool opgenomen voor uitbreiding en vervangende nieuwbouw. Hiervoor heeft het schoolbestuur een beschikking ontvangen. Bij de uitwerking van de planning is door de afdeling Ruimte aangegeven dat zij bezig zijn met de Ontwikkelvisie Maarschalkerweerd. Zij zien graag dat deze plannen op elkaar afgestemd worden. Op dit moment wordt onderzocht of dit mogelijk is binnen de afgegeven gestelde financiële kaders. Na de zomer 2018 krijgt dit een vervolg.

OPDC

Het OPDC (Orthopedagogisch en Didactisch Centrum) aan de van Lieflandkade 117 is gerenoveerd en begin 2018 opgeleverd. De school wordt bij aanvang van schooljaar 2018-2019 officieel geopend.

7 Voortgezet onderwijs

In dit hoofdstuk informeren wij u over de ontwikkelingen op het gebied van onderwijshuisvesting in het voortgezet onderwijs.

7.1 Uitvoering MPOHV

Het afgelopen jaar is hard gewerkt aan de uitbreiding en vernieuwing van het voortgezet onderwijs:

VO Vleuterweide (NUOVO)
VO Vleuterweide is de nieuwe huisvesting voor het Via Nova College. De vmbo-school krijgt nieuwbouw aan de Oesterzwam in Vleuterweide. De nieuwbouw wordt in november 2018 opgeleverd. De nieuwbouw van deze is voorzien in het MPOHV (600 leerlingen) en krijgt conform de afspraken uit VO-groeiopgave een capaciteit van 800 leerlingen. Na oplevering zal Via Nova College vanuit de Sportcampus verhuizen naar de nieuwbouw.

De Passie (De Passie)
De Passie is gehuisvest aan het Zwarte Woud. Het MPOHV voorziet in renovatie van het bestaande schoolgebouw. In 2017 is onderzocht op welke wijze deze renovatie het beste kan worden vormgegeven. Dat heeft geresulteerd in een haalbaar plan. Het project is begin 2018 succesvol aanbesteed in een Design & Build contract. De oplevering is voorzien 2e kwartaal 2020.

Bonifatius College (Willibrord)
Het Bonifatius College is gehuisvest aan de Burg. Fockema Andraealaan. Het MPOHV voorziet in de renovatie of vervangende nieuwbouw voor het bestaande schoolgebouw. Daarnaast is het Bonifatius College opgenomen in de VO-groeiopgave. De school gaat hiervoor groeien van 1.470 naar 1.620 leerlingen. De hiervoor benodigde uitbreiding kan worden gerealiseerd op het terrein van de school.

Het eerste voorbereidingskrediet voor de uitbreiding en renovatie/nieuwbouw van de school is toegekend. Daarmee wordt onderzocht of renovatie van het gebouw haalbaar is, of dat vervangende nieuwbouw noodzakelijk is. Hierover wordt naar verwachting in Q3 een besluit over genomen. De oplevering van de uitbreiding en renovatie/nieuwbouw is voorzien in 2021, zodat het Bonifatius College haar in 2022 haar 100 jarig bestaan in vernieuwd gebouw kan vieren.

7.2 Voortgezet onderwijs in de nieuwe wijken

In de omgevingsvisie van de Merwedekanaalzone is een voortgezet onderwijs school inclusief bewegingsonderwijs opgenomen. De raad wordt na de zomer over de omgevingsvisie separaat geïnformeerd. Het hoge ambitie niveau van de Merwedekanaalzone (energieneutraal, fietsparkeren in de gebouwen, verdiepingshoogte plint) leidt tot hogere bouwkosten voor de te realiseren onderwijsgebouwen in de Merwedekanaalzone. Het is onwaarschijnlijk dat deze meerkosten uit de grondexploitatie van het plan gedekt kunnen worden. De raad wordt hierover separaat geïnformeerd. Over de invulling van het voortgezet onderwijs in de Merwedekanaalzone zijn we nog in gesprek. Wel is duidelijk dat de groei van X11 (zie paragraaf 7.3.1) in de Merwedekanaalzone zal worden gerealiseerd.

7.3 Groeiopgave voortgezet onderwijs

De verwachting is dat het aantal leerlingen in het voortgezet onderwijs met 4.000 zal groeien. Er zijn met de schoolbesturen bestuurlijke afspraken gemaakt over de invulling van de groeiopgave van deze 4.000 leerlingen tot 2025 (zie tabel). In juni 2017 is de gemeenteraad hierover geïnformeerd via de Raadsbrief Voortgang invulling groeiopgave onderwijshuisvesting geïnformeerd.

		Capaciteit bij start MPOHV	Groeiopgave voortgezet onderwijs	Planning tijdvak
00R000	Amadeus Lyceum	1.800	0	
01EK00	Kranenburg	200	100	2017-2019
01KFOO	St-Gregorius College	1.150	300	Onderzoek
02UE00	St. Bonifatiuscollege	1.470	150	2018-2021
140Y00	Gerrit Rietveld	1.200	33	Voltooid
15JMOO	Stedelijk Gymnasium	900	150	2019-2022
16PA00	Christelijk Gymnasium	850	0	
17A000	POUWER	440	100	2019-2021
18ANO0	Globe College	600	0	
24TJ00	Trajectum College	600	0	
24TR00	Leidsche Rijn College, inclusief Via Novacollege	1.500	0	
24TR03	X11 - vmbo	380	160	Onderzoek

	X11 - havo	0	400	Onderzoek
24TR05	Via Novacollege (Vleuterweide)	600	200	
24TR10	Berlijn plein - mavo	0	600	2017-2020
	Berlijn plein - havo	0	500	2017-2020
	Berlijn plein - vwo	0	500	2017-2020
270000	De Passie	775	132	2016-2020
3OUBOO	UniC	600	150	2017
	SvPO	0	400	2019-2020
	Subtotaal leerlingen	*13.065*	*3.875*	
	Tussentijdse groei op individuele scholen (nieuwbouwwaarde)		125	
	Totaal leerlingen		*4.000*	

Tabel: Overzicht groei per middelbare school.

Uiteraard blijven we de groei van de stad monitoren. Indien de groeiopgave in de toekomst nog groter wordt dan 4.000 leerlingen, zullen de scholen gebruik te gaan maken van dependances. Om hierop tijdig te kunnen anticiperen, onderzoeken de schoolbesturen en de gemeente nu al de mogelijkheden voor een dependance van het Gerrit Rietveld College in Overvecht en het Amadeus Lyceum in Leidsche Rijn (zie paragraaf 7.4).

7.3.1 Uitvoering groeiopgave voortgezet onderwijs

In figuur 1 is de groeiopgave aangegeven. We staan voor grote uitdagingen. Wat de komende periode grotendeels onze aandacht zal vragen, wordt onderstaand toegelicht:

VO Berlijnplein (NUOVO)
Op het Berlijnplein in Leidsche Rijn Centrum wordt een nieuwe, brede VO-voorziening gerealiseerd voor 1.600 leerlingen: Academie Tien. Met aanbod voor Mavo- Havo- Vwo-onderwijs wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan het opvangen van de groei van VO-leerlingen in Leidsche Rijn. Deze VO-voorziening op een centrale plek zorgt voor verbreding van het aanbod aan brede VO-scholen. Als onderdeel van het nieuwe schoolgebouw zullen ook een nieuwe sporthal en een gymzaal worden gerealiseerd.

De sporthal zal ook als sportvoorziening voor de wijk worden gebruikt. Volgens de huidige planning is het nieuwe schoolgebouw begin 2021 gereed. Na inrichting en inhuizing zal het nieuwe schoolgebouw waarschijnlijk na de zomervakantie 2021 in gebruik worden genomen.

Tijdelijke huisvesting Leidsche Rijn Centrum (NUOVO)
Om het Berlijnplein mogelijk te maken is het noodzakelijk om Mavo Tien te verplaatsen en op te laten gaan in de nieuwe, brede VO-voorziening op het Berlijnplein. Aan de Philips Guldenhof, in het deelgebied Leeuwensteyn, nabij Leidsche Rijn Centrum wordt tijdelijke huisvesting gerealiseerd. De noodlokalen zijn beschikbaar voor het schooljaar 2018-2019 en blijven staan tot het nieuwe VO op het Berlijnplein is opgeleverd.

Sportcampus (NUOVO)
De Sportcampus is gelegen aan de Maartvlinder. Op de Sportcampus zijn het Leidsche Rijn College en het Via Nova College gehuisvest. Eind 2018 verhuist het Via Nova College van de Sportcampus naar het dan gerealiseerde nieuwe schoolgebouw VO Vleuterweide.

Foto: Via Nova college Nova College

Na deze verhuizing zullen de aula en zal het deel van de Sportcampus waarin nu het Via Nova College is gehuisvest, worden aangepast ten behoeve van de verdere groei van het Leidsche Rijn College. Op dit moment wordt in overleg met NUOVO onderzocht welke aanpassingen hiervoor noodzakelijk is. Deze aanpassingen zullen in 2019 in twee fasen worden uitgevoerd. Een gedeelte van het Leidsche Rijn College zal hiervoor tijdelijk aan de Philips Guldenhof worden gehuisvest. Na aanpassing van het gebouw kunnen de 15 lokalen tijdelijke huisvesting op het terrein van de Sportcampus worden opgeheven.

Stedelijk Gymnasium (NUOVO)
Het Stedelijk Gymnasium is gehuisvest aan de Ina Boudier-Bakkerlaan. De VO-groeiopgave voorziet in een groei van de school met 150 leerlingen naar 1.050 leerlingen. De planning voorziet in een eerste krediet voor de school in 2019. Om de uitbreiding van de school tijdig te kunnen realiseren, zijn school en gemeente nu al begonnen met een inpassingsstudie van de uitbreiding op de locatie.

X11 (NUOVO)
X11 is gehuisvest aan de Vondellaan en de Notenbomenlaan. De school is opgenomen in de VO-groeiopgave. X11 gaat hiervoor groeien van 380 naar 940 leerlingen. De huidige huisvesting is slechts geschikt voor 380 leerlingen. De school zal daarom moeten worden uitgebreid. Permanente uitbreiding op de Vondellaan en de Notenbomenlaan is niet mogelijk. Schoolbestuur en gemeente hebben de mogelijkheden voor permanente uitbreiding van de school onderzocht. De Merwedekanaalzone blijkt hiervoor de beste optie. In de Merwedekanaalzone kan de aanvullende groei van X11 naar in totaal 940 leerlingen worden gefaciliteerd. Het streven is om deze permanente huisvesting in 2021 te realiseren.

Vooruitlopend op de uitbreiding van de permanente huisvesting van X11, is de capaciteit van de school tijdelijk vergroot. In 2016 zijn 4 noodlokalen geplaatst op de binnenplaats van de Vondellaan. Daarnaast is de school in 2017 ook tijdelijk gehuisvest aan de Noordse Parklaan. Hierdoor is de capaciteit van de huisvesting vergroot naar ruim 700 leerlingen. In principe is de school nu gehuisvest tot zomer 2020.

POUWER (NUOVO)
Pouwer is gehuisvest aan de La Bohemedreef gezamenlijk met ISK. Pouwer is opgenomen in de VO-groeiopgave. De school gaat hiervoor groeien van 200 naar 300 leerlingen.
Samen met het schoolbestuur wordt onderzocht waar de groei van Pouwer het beste zou kunnen landen. NUOVO heeft een verzoek neergelegd voor een dependance in Leidsche Rijn en heeft deze mogelijkheid ook zo vastgelegd in het RPO. Hierdoor zou de La Bohemedreef geheel gebruikt kunnen worden voor de ISK.

Kranenburg-school voor praktijkonderwijs (Willibrord)
Kranenburg is gehuisvest aan de Tamboersdijk. Kranenburg is opgenomen in de VO-groeiopgave. De school gaat hiervoor groeien van 200 naar 300 leerlingen. Om de leerlingengroei op korte termijn bij de school voor praktijkonderwijs Kranenburg op te kunnen vangen zijn begin 2017 in een bestaand schoolgebouw aan de Mesdaglaan tijdelijk drie theorielokalen ingericht. Hiermee wordt ruimte gecreëerd voor de opvang van de groei op korte termijn in de Kranenburg.

Voor de permanente invulling van de groeiopgave is een pand aan de Rubenslaan beschikbaar. Hier is ook al een beschikking voor afgegeven. Maar Willibrord heeft het project on hold gezet en wil de mogelijkheden verkennen om samen met de NUOVO te komen tot een gezamenlijke locatie voor 200 leerlingen in Leidsche Rijn.

St-Gregorius College
Het St-Gregorius College is gehuisvest op de Van Asch van Wijckskade, de Nobeldwarstraat en de Muntstraat. De school is opgenomen in de VO-groeiopgave. Het St-Gregorius College gaat hiervoor groeien met 300 leerlingen naar 1.450 leerlingen. Daarbij gaat de school haar aanbod verbreden. Daarnaast heeft de school de wens om te komen tot nieuwbouw of verplaatsing van de school uit de Nobeldwarsstraat en de Muntstraat. Dit is niet voorzien in het MPOHV. Schoolbestuur en de gemeente zijn daarom overeengekomen om een business case voor verplaatsing of nieuwbouw van het St-Gregorius College op te stellen. Daarbij worden twee scenario's onderzocht:

1. St-Gregorius College verplaatsen naar Merwedekanaalzone
2. St-Gregorius College verhuizen naar Nieuw Welgelegen, na uithuizing van het Globe College, indien nodig met behoud van de locatie Van Asch van Wijckskade.

De businesscase moet duidelijk maken of nieuwbouw, dan wel verplaatsen van St-Gregorius College ook financieel haalbaar is en of het gebouw van Nieuw Welgelegen geschikt voor de

school. Omdat Nieuw Welgelegen te klein is voor het volledig huisvesten van het St-Gregorius College wordt ook onderzocht of een deel van de leerlingen elders gehuisvest kan worden. Behoud van de van Asch van Wijckskade is daarbij een optie.

7.4 Overige projecten voortgezet onderwijs

Amadeus Lyceum
Het Amadeus Lyceum is niet meegenomen in het MPOHV. Na 2025 wordt echter mogelijk verdere groei voorzien van het aantal leerlingen. Om hierop tijdig te kunnen anticiperen, onderzoeken de schoolbesturen en de gemeente nu al de mogelijkheden voor een dependance van het Amadeus Lyceum College Leidsche Rijn.

Gerrit Rietveld College
Het Gerrit Rietveld College is niet meegenomen in het MPOHV. Na 2025 wordt echter mogelijk verdere groei voorzien van het aantal leerlingen. Om hierop tijdig te kunnen anticiperen, onderzoeken de schoolbesturen en de gemeente nu al de mogelijkheden voor een dependance van het Gerrit Rietveld College in Overvecht.

Globe (Willibrord)
Het Globe is niet meegenomen in het MPOHV. In 2015 is de raad echter geïnformeerd over de plannen voor nieuwbouw van het Globe op de locatie Marco Pololaan. Het schoolbestuur voert nu een locatiestudie uit naar de inpasbaarheid van het Globe op de locatie Marco Pololaan en Bontekoelaan.

Berde scholengemeenschap Stichting voor Persoonlijk onderwijs
De school voor Persoonlijk Onderwijs is sinds augustus 2017 tijdelijk gehuisvest in een bestaand schoolgebouw aan de Weerdsingel Westzijde. De school zal uiteindelijk gehuisvest worden in een bestaand schoolgebouw aan de Wittevrouwenkade. Het gebouw aan de Wittevrouwenkade wordt hiervoor in 2019 gerenoveerd. In 2020 zal de school naar de Wittevrouwenkade verhuizen.

Onderzoek naar tijdelijke wissellocatie
De omvang van de groeiopgave en de verwevenheid van bepaalde projecten met elkaar geven een risico op vertraging. Om te kunnen acteren, willen we alternatieve plannen achter de hand te hebben. Het gaat dan specifiek om het hebben van een tijdelijke wissellocatie. Hiervoor hebben wij een onderzoek opgestart.

8 Beleidsontwikkelingen

8.1 Lokalen voor voorschoolse educatie (VE)

Per 1 januari 2018 is de wet Harmonisatie Kinderopvang en Peuterspeelzaalwerk in werking getreden. Hiermee is de gemeentelijke rol in de huisvesting van peuterspeelzaalwerk grotendeels vervallen. Aanbieders van peuterspeelwerk (peuteropvang) vallen nu onder de Wet Kinderopvang. Voor Utrecht heeft deze wetswijziging effect op het bieden van Voorschoolse Educatie (VE) en het gebruik van VE-lokalen, onder andere in onderwijsgebouwen.

Voor 2018 is een overgangsperiode ingesteld, waarbij in Utrecht VE en het voormalige peuterspeelzaalwerk in 2018 nog door 1 aanbieder worden aangeboden, te weten Spelenderwijs Utrecht. Spelenderwijs is in 2018 dan ook de enige gebruiker van de Utrechtse VE lokalen in onderwijsgebouwen. Deze lokalen worden van oudsher en ook tot nu toe om niet ter beschikking gesteld aan de aanbieder van Voorschoolse educatie en Peuterspeelzaalwerk. De kosten worden intern verrekend tussen MO Onderwijs en UVO Onderwijs.

Echter door de wetswijziging zijn alle aanbieders van VE en peuteropvang, net als de kinderopvang en BSO, commerciële marktpartijen. De gemeente en de schoolbesturen zullen nieuwe afspraken moeten maken met VE-aanbieders over de huur van de VE-lokalen om te voldoen aan de wet Markt en Overheid. We hebben de afgelopen periode gebruikt om de consequenties in beeld te brengen en mogelijkheden voor toekomstige afspraken te verkennen. Op dit moment zijn we daar nog steeds mee bezig en zullen we ook hierover met de gemeenteraad in gesprek gaan. Het streven is om in 2019 hierover nieuwe afspraken te maken/te hebben met de VE-aanbieders.

8.2 Bijzondere voorzieningen - IKC

Eerder is al aangegeven dat er in het Utrechtse intensiever samenwerking vorm krijgt tussen kinderopvang en primair onderwijs. In de Utrechtse Onderwijsagenda 2014-2018 was er een speciale bestuurstafel ingericht om de ontwikkeling van Integrale Kindcentra in de stad te stimuleren. Deze bestuurstafel is inmiddels opgeheven en overgegaan in een stuurgroep IKC Utrecht. Daaraan nemen deel drie schoolbesturen, 6 kinderopvangorganisaties, de voorschoolse educatie en de gemeente. Vanuit deze stuurgroep is met gezamenlijke middelen een stedelijk IKC coördinator aangesteld, die een leergang heeft ontwikkeld voor IKC-coalities. Daar nemen 13 samenwerkingscoalities uit de stad aan deel. Daarbij is uitgangspunt dat ieder IKC anders kan zijn en maatwerk, afgestemd op de bestaande situatie. Er is geen blauwdruk, het uitgangspunt is dat het kind en zijn ontwikkeling centraal staat.

Bij IKC-ontwikkelingen waar extra investeringsruimte of borgstelling door de gemeente wordt gevraagd hanteren we de eis dat er een goede businesscase voor het integraal kindcentrum wordt overlegd, waarin naast de huisvesting ook veel aandacht is voor de visie op en vormgeving van een duurzame inhoudelijke samenwerking.

De gemeente heeft begin 2018 haar visie op ontwikkeling Kindcentra in Utrecht aangeboden aan de raad.

8.3 Bijzondere voorziening - Hoogbegaafdenonderwijs

Het is de expertise en verantwoordelijkheid van de schoolbesturen, verenigd in het samenwerkingsverband, om voldoende passend aanbod te bieden. Dit geldt ook voor ondersteuning aan hoogbegaafde leerlingen. Inmiddels hebben de schoolbesturen, verenigd in het Samenwerkingsverband Utrecht PO, besloten tot een stedelijke visie op het gebied van hoogbegaafdenonderwijs. De visie wordt in de tweede helft van 2018 uitgewerkt tot een concreet plan van aanpak met heldere criteria en daaraan verbonden voorwaarden voor huisvesting van Hoogbegaafden onderwijs. Huisvestingsvragen aan de gemeente Utrecht voor Hoogbegaafden onderwijs lopen via de schoolbesturen en worden afgestemd in het Samenwerkingsverband Utrecht PO. Huisvestingsconsequenties maken onderdeel uit van het MPOHV.

8.4 Passend onderwijs

Sinds augustus 2014 is de Wet Passend Onderwijs van kracht. Scholen zijn verantwoordelijk om alle leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben een goede onderwijsplek te bieden. Het doel is om kinderen zoveel als mogelijk, eventueel met passende ondersteuning, te laten deelnemen in het regulier onderwijs. Hiervoor werken reguliere en speciale scholen samen in (regionale) samenwerkingsverbanden. Daarnaast is het streven het aantal thuiszitters te verminderen, waardoor mogelijk meer kinderen toch een vorm van (speciaal) onderwijs kunnen volgen. Al dan niet in combinatie met zorg. Dit leidt tot nieuwe vormen van samenwerking tussen scholen en zorgpartijen, die tevens van invloed is op de huisvesting van vooral (voorgezet) speciaal onderwijs. Indien dat het geval is, is de beleidslijn dat er dan samen met de schoolbesturen- die verantwoordelijk zijn voor het OntwikkelingsPerspectiefPlan per kind- situatief wordt gekeken naar de beste oplossing voor het kind en de leerkracht in plaats van het treffen van algemene maatregelen. Tevens wordt in het kader van zogenoemde

onderwijszorgarrangementen gekeken naar specifieke zorgklassen in het speciaal (voortgezet) onderwijs. In Utrecht bijvoorbeeld bij de scholen voor speciaal onderwijs Rafael en SO Fier.

Voor bestaande bouw is via de wet Passend Onderwijs sinds 2014 bepaald dat kinderen met specifieke onderwijs of zorgbehoefte op grond van hun beperking (lichamelijk, fysiek dan wel psychisch) recht hebben op een passende onderwijsplek. Als er aanpassingen nodig zijn in bestaande gebouwen is het OntwikkelingsPerspectiefPlan per leerling leidend. Scholen en samenwerkingsverbanden maken in dit plan de ondersteuningsbehoefte inzichtelijk en bepalen welk aanbod passend is. Eventuele fysieke huisvestingscomponenten (aanpassingen) worden hierin ook inzichtelijk gemaakt. Via het reguliere overleg met de schoolbesturen wordt (in redelijkheid) bepaald welke aanpassingen wenselijk en noodzakelijk zijn, en met de beschikbare middelen mogelijk zijn. Dit om te voorkomen dat niet noodzakelijke en/of niet geschikte maatregelen worden afgedwongen ten koste van minder kostbare en/of minder ingrijpende maatregelen.

9 Speciale voorzieningen

9.1 Multifunctionele accommodaties

In 2015 is geconstateerd dat de multifunctionele accommodaties (MFA's) Waterwin, Voorn en Het Zand in Leidsche Rijn, en Weide Wereld in Vleuten-De Meern bouwkundige gebreken en ruimtevraagstukken kennen. Tegelijkertijd hebben de gebruikers en de gemeente samen geconstateerd dat de MFA's een grote meerwaarde hebben voor de wijk. Daarom is door de gemeenteraad leer- en ontwikkelgeld gereserveerd voor de grootscheepse renovatie van deze MFA's.

Nadat de budgetten beschikbaar zijn gesteld is gestart met de vier afzonderlijke projecten. In verschillende interactieve werksessies is samen met de gebruikers gewerkt aan een oplossing voor de problemen die worden ervaren. Hierbij is er gekozen om in een vroeg stadium de verschillende deelnemers te betrekken bij het ontwikkelproces.

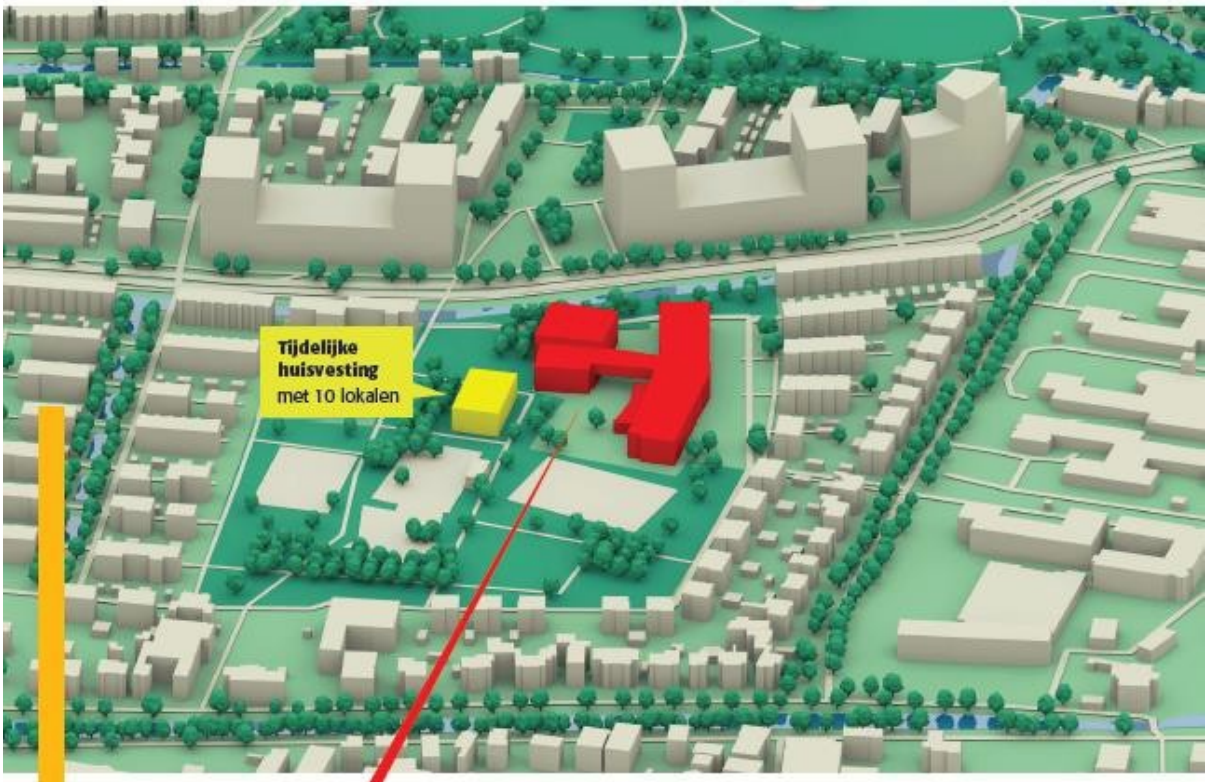
Met de deelnemers zijn programma's van eisen ontwikkeld waar de oplossingen aan moeten voldoen. Op basis van deze programma's van eisen worden in de tweede helft van 2018 architecten geselecteerd die gezamenlijk het ontwerp verder vorm gaan geven.

Op vier inloopavonden zijn per MFA de gebruikers, omwonenden en andere geïnteresseerde uitgenodigd om kennis te nemen van de plannen en is gelegenheid gegeven om vragen te stellen. Deze avonden hebben alle vier voor de zomer van 2018 plaatsgevonden. Ook via de website van de gemeente is de informatie beschikbaar.

Om snel inzicht te geven welke maatregelen genomen en welke planning daarbij hoort, zijn onderstaande vier afbeeldingen gemaakt:

Verbouwing en tijdelijke huisvesting multifunctionele accommodatie

Voorn

Na renovatie en uitbreiding

- Heeft Voorn een **gezond binnenklimaat** en **goede luchtkwaliteit**
- Zijn ruimtes **opgefrist** en zijn de problemen met de deuren opgelost
- Zijn er **10 extra leslokalen**: 8 voor De Boomgaard en 2 voor De Achtbaan
- Zijn er in de **welzijnsruimtes** extra lokalen gecreëerd
- Heeft De Achtbaan **1 extra speellokaal**
- Heeft elke school een **eigen entree**

Gemeente Utrecht

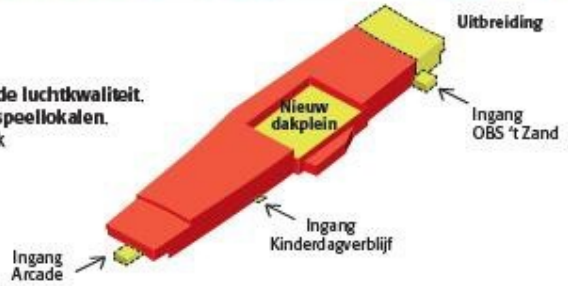
Verbouwing en tijdelijke huisvesting multifunctionele accommodatie

Het Zand

Na renovatie en uitbreiding

- Heeft Het Zand een **gezond binnenklimaat** en **goede luchtkwaliteit**.
- Zijn er **6 extra leslokalen** voor OBS Het Zand en **2 speellokalen**.
- Is het gebouw **kindvriendelijk**, o.a. door het gebruik van lichte en warme materialen.
- Komt er **meer natuurlijk licht** binnen.
- Heeft elke school een **eigen entree**.
- Is duidelijk wie waar zit: het gebouw is verdeeld in duidelijke domeinen.

Welzijn/Doenja* en Sport/gymzaal blijven in het gebouw (* zomerperiode 2019 gesloten)

Gemeente Utrecht

Verbouwing en tijdelijke huisvesting multifunctionele accommodatie

Weide Wereld

Na renovatie

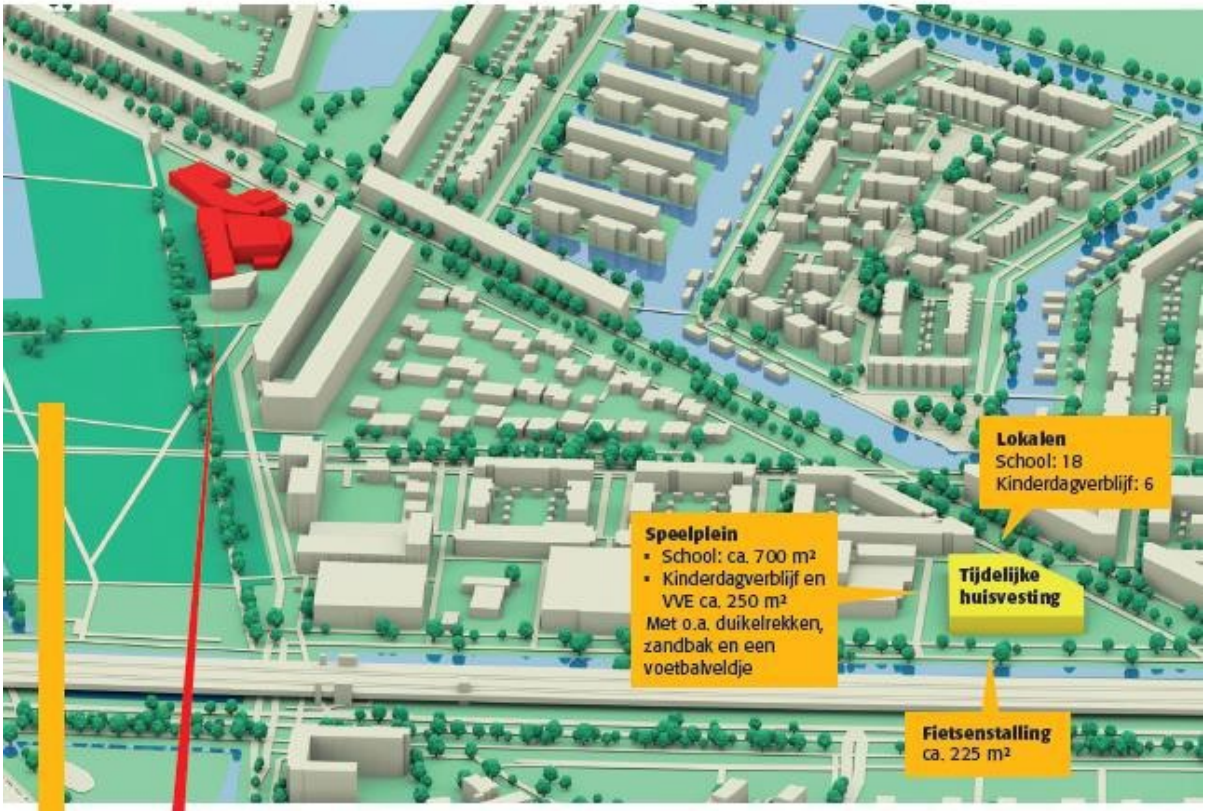
- Heeft Weide Wereld een **gezond binnenklimaat** en **goede luchtkwaliteit**
- Is de gebruiksvriendelijkheid verbeterd en is het gebouw **kindvriendelijk**
- Zijn ruimtes **opgefrist** en wordt gekeken naar de kleur van het **glas**
- Is er **geen wateroverlast** meer
- Maakt nog **één school** gebruik van het gebouw: OBS Vleuterweide
- Heeft OBS Vleuterweide een **herkenbare entree**
- Krijgt De Zonnewereld een **nieuw schoolgebouw** (apart traject)

Weide Wereld volgt

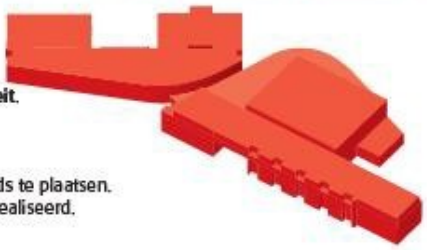
Verbouwing en tijdelijke huisvesting multifunctionele accommodatie

Waterwin

Na renovatie

- Heeft Waterwin een **gezond binnenklimaat** en **goede luchtkwaliteit**.
- Zijn ruimtes **opgefrist**, onafgewerkte wanden **afgewerkt** en zijn installaties zoveel mogelijk **weggewerkt**.
- Is het gebouw **kindvriendelijk**.
- Is de **geluidsoverlast verminderd** door nieuwe akoestische plafonds te plaatsen.
- Zijn in het centrale deel van het gebouw o.a. **drie speellokalen** gerealiseerd.
- Zijn er 6 **extra leslokalen** (drie voor elke school).
- Heeft elke school een **eigen entree**.

Bibliotheek en sport-/gymzaal blijven in het gebouw

Gemeente Utrecht

9.2 ISU - Internationale School Utrecht

Op 18 mei 2017 hebben Gemeente, de Internationale School Utrecht en Universiteit Utrecht afgesproken gezamenlijk de haalbaarheid te onderzoeken van de definitieve huisvesting van de Internationale School Utrecht op een locatie aan de Cambridgelaan in het Utrecht Science Park De Uithof (USP).

9.2.1 Uitkomst haalbaarheidsonderzoek

Het haalbaarheidsonderzoek naar de definitieve huisvesting van de Internationale School Utrecht op het USP is in januari 2018 afgerond. De gemeente, Internationale School Utrecht en de Universiteit Utrecht hebben dit onderzoek gezamenlijk opgesteld en vastgesteld. Met de uitkomst van dit onderzoek is duidelijk geworden dat het mogelijk is de nieuwbouw van de Internationale School Utrecht op de locatie in het USP De Uithof te realiseren als aan een aantal voorwaarden wordt voldaan.

Het belangrijkste punt daarbij is de bereikbaarheid van het USP De Uithof. Recentelijk hebben de partijen in het Utrecht Science Park daar in een brief naar de colleges van provincie en gemeente aandacht voor gevraagd. In het Haalbaarheidsonderzoek wordt geconcludeerd dat zonder maatregelen om het autogebruik van de Internationale School Utrecht te beperken, er in de ochtendspits een te grote verkeersdruk ontstaat. De Internationale School Utrecht heeft de mogelijke mobiliteitsmaatregelen geïnventariseerd. Afgesproken is dat de Internationale School Utrecht verantwoordelijk is voor de uitwerking en invoering van de geïnventariseerde denkbare mobiliteitsoplossingen om het autogebruik van ouders en personeel terug te dringen. Denkbare mobiliteitsoplossingen om het reisgedrag te beïnvloeden zijn onder andere het opzetten van een fietseducatieprogramma, stimuleren van e-bike gebruik, actief informeren van ouders en leerlingen over fiets- en OV gebruik en routes en aanpassen van lestijden. Ook kan worden gedacht aan het invoeren van parkeervignetten om het autogebruik te ontmoedigen.
Het door de Internationale School Utrecht op te stellen mobiliteitsplan maakt onderdeel uit van de onderbouwing van het nieuw te maken bestemmingsplan voor de locatie. Daarnaast wordt gewerkt aan een maatregelenpakket om, los van de huisvesting van de International School, de bereikbaarheid te verbeteren.

De andere voorwaarden zijn:
- Het gebouw dient zo compact mogelijk te zijn, zodat het past binnen het aangegeven bouwvlak. Als bij de uitwerking van het gebouw blijkt dat vanwege het functioneren van de school of de buitenruimte van de school, moet worden afgeweken van het aangegeven bouwvlak, dan is dat bespreekbaar binnen de aangegeven kaders.
- De locatie van het compacte gebouw in het plangebied is zo gekozen dat ongeveer de helft van het weiland ongemoeid blijft. Compensatie van het deel dat bebouwd zal worden vindt

plaats door aanleg van recreatieve voorzieningen en natuurontwikkeling zoals wandelpaden en het plaatsen van nestkasten. In de vervolgfase zullen deze maatregelen verder worden uitgewerkt.
- Een voetbalveld van officiële afmetingen is inpasbaar als het gebouw binnen het aangegeven bouwvlak past.
- De school wordt voorzien van een ondergrondse parkeervoorziening, op basis van de parkeernormen die gelden in het USP De Uithof (bestemmingsplan). Vanwege de specifieke functie en verkeersveiligheid wordt op basis van de Nota parkeernormen Fiets en Auto d.d. maart 2013 (raadsbesluit) ook voorzien in Kiss & Ride- en kort parkeerplekken ten behoeve van halen en brengen van de kinderen. Deze plekken worden o.a. ingepast op het schoolplein van de school (dubbelgebruik). Het aantal parkeerplaatsen, in combinatie met de maatregelen uit het mobiliteitsplan, maken dat een acceptabele verkeersafwikkeling in de ochtendspits haalbaar is.

Verder hebben de Gemeente en de Universiteit Utrecht een grondreserveringsovereenkomst opgesteld. Met deze overeenkomst wordt de locatie aan de Cambridgelaan, waarvan de Universiteit eigenaar is, gereserveerd voor de gemeente en de Internationale School Utrecht. In de overeenkomst is tevens het kader vastgelegd voor de te voeren gesprekken die moeten leiden tot een erfpachtovereenkomst.

In het MPOHV wordt een bedrag gereserveerd voor de realisatie van een school met aanvullende voorzieningen van 1200 leerlingen. Daarnaast zal ook het schoolbestuur zelf een bedrag investeren in de school omdat er voor dit type onderwijs (conform de maatstaf voor het geven van internationaal onderwijs) andere faciliteiten worden gevraagd buiten de normvergoeding vanuit de gemeentelijke onderwijshuisvesting. Deze extra middelen worden verrekend middels een huur die de Internationale School Utrecht aan de gemeente betaalt. Deze huurovereenkomst zal in de vervolgfase van het worden opgesteld. De eerste indicatieve berekeningen van het huurbedrag geven de Internationale School Utrecht en de gemeente voldoende vertrouwen dat het initiatief financieel haalbaar is. Verder zijn er nog een aantal kostenverhogende locatie elementen die niet in de reguliere normvergoeding voor een school zitten, dit betreft de parkeerkelder en extra stedenbouwkundige wensen/eisen, deze kosten zullen aanvullend door de gemeente worden vergoed. Tot slot moet invulling worden gegeven aan een nadere uitwerking van de benodigde sportvoorzieningen; daarin kijken we onder meer naar de mogelijkheden tot samenwerking met Sportcentrum Olympos.

9.2.2 Vervolg en planning

De vervolgstappen na afronding van het haalbaarheidsonderzoek zijn:
- het starten van de planologische procedure,
- uitwerking van de vorm-, massastudie zodat de aanbestedingsdocumenten voor een uitvraag voor een architect kunnen worden opgesteld,
- afronden en ondertekenen van de grondreserveringsovereenkomst en het opstellen van een erfpachtovereenkomst Gemeente-Universiteit Utrecht,

- het opstellen van een samenwerkingsovereenkomst Gemeente- Internationale School Utrecht om de financieel-juridische hoofdlijnen uit te werken. In deze overeenkomst is de uitwerking en invoering van de geïnventariseerde denkbare mobiliteitsoplossingen door de Internationale School Utrecht een belangrijke voorwaarde,
- het opstellen van een mobiliteitsplan voor de Internationale School Utrecht, waarin de voorgestelde maatregelen zijn uitgewerkt (t.b.v. het bestemmingsplan),
- het voeren van vervolg gespreken met de direct belanghebbenden.

De consultatieperiode van de bouwenvelop is voorzien in het 3e kwartaal 2018. Naar verwachting kunnen wij het nieuwe bestemmingsplan voor de locatie in het derde kwartaal 2019 vrijgeven voor zienswijzen. Start bouw is voorzien in 2020.

10 Financiën

10.1 Financiële toelichting 3e Voortgangsrapportage MPOHV

De 2e VGR sloot met een financieel tekort van € 79,1 miljoen. Dit was het gevolg van het verwerken van de uitgaven in verband met de groei van de Stad in de uitvoeringsplannen, terwijl hier geen concrete dekking tegenover stond. Een aantal jaren bestond deze situatie al, het tekort liep elk jaar op (in 2016 € 30,4 miljoen, in 2017 € 79,1 miljoen).

Bij de Voorjaarsnota 2018 is het groeikader gehanteerd, als inhoudelijke basis voor de verwerking van de groei van de stad in de begroting. De inkomsten als gevolg van de groei worden bestemd voor uitgaven in verband met de groei. Voor onderwijshuisvesting (en andere programma's) is in beeld gebracht hoeveel geld er nodig is voor de te realiseren voorzieningen tot en met 2030. De cijfers uit de 2e VGR zijn daarbij geactualiseerd. Het onderdeel onderwijsinvesteringen in het groeikader is daarmee een tussenstap tussen de 2e VGR en de 3e VGR in. Voor het eerst werd rekening gehouden met de toename in inwoneraantal naar 410.000 in 2030. Dit leidde tot een totaal extra benodigd bedrag van € 96,8 mln. Dit bedrag is in de 3e VGR toegevoegd aan de dekking van het MPOHV. Hierdoor is het overgrote deel van de ontbrekende dekking in de onderliggende VGR opgelost. Volgens de groeikadersystematiek wordt jaarlijks een deel van de benodigde dekking voor het MPOHV toegevoegd aan de begroting.

De toelichting op de belangrijkste verschillen met het MPOHV van vorig jaar wordt gegeven in een vertrouwelijke bijlage. Hiernaast wordt het concept uitvoeringsschema MPOHV bijgevoegd als vertrouwelijke bijlage.

10.1.1 Recapitulatie

Met deze nieuwe VGR zijn de uitgaven en dekking voor onderwijshuisvesting uit de Voorjaarsnota 2018 geactualiseerd. De bedragen worden verwerkt in de Programmabegroting 2019 en vormen een opmaat voor de Voorjaarsnota 2019. Dit ritme wijkt af van de gemeentelijke P&C cyclus, omdat schoolbesturen – conform onderwijshuisvestingsverordening – uiterlijk 1 februari hun plannen aanleveren bij de gemeente.

De prognose voor de uitgaven komt in deze VGR € 4,1 miljoen hoger uit dan de prognose van de beschikbare dekking, gedurende de looptijd t/m 2025. Omgerekend in kapitaallasten bedraagt dit € 0,15 miljoen structureel, benodigd vanaf jaarschijf 2024. Bij de verwerking van het groeikader 2019 nemen we dit geactualiseerde beeld mee. Het gaat om bedragen ver vooruit, maar we brengen deze lange termijn ontwikkelingen in beeld om goed te kunnen anticiperen op wat nodig is. De kapitaallasten van de benodigde investeringen in de jaarschijven 2019 en 2020 worden verwerkt in de begroting 2019. Bij de integrale afweging van de Voorjaarsnota 2019 nemen we in het groeikader de volgende jaarschijven mee op basis van de prognose uit deze VGR en het geactualiseerde MPOHV.

10.1.2 Financiële risico's en toekomstige aandachtspunten

Ondanks een voor het overgrote deel financieel sluitend verhaal bestaan er risico's die de voortgang van de uitvoering van het MPOHV in de nabije toekomst kunnen belemmeren.

Ten eerste is dit het aanbestedingsklimaat. De laatste ontwikkelingen laten hogere aanbestedingstekorten zien, waardoor het niet mogelijk is te bouwen tegen het normbedrag dat opgenomen is voor het betreffende project. Het gaat soms om wel 15 - 25% overschrijding van het projectbudget. We zullen dit zorgvuldig monitoren en er zo nodig op terugkomen.

Verder is voor een aantal schoolgebouwen in het plan nog niet duidelijk of we vervangende nieuwbouw of renovatie van het bestaande gebouw gaan toepassen. Hier hangen verschillende prijskaartjes aan. Er zijn financiële aannames gemaakt over het aantal gebouwen dat gerenoveerd kan worden. Mocht blijken dat hier toch meer nieuwbouw nodig is dan zijn hiervoor extra middelen nodig en komen we terug met een voorstel. Er speelt ook een landelijke discussie over wie de verantwoordelijkheid heeft voor renovatie; de gemeente of schoolbesturen.

Ten slotte speelt de nieuwe wettelijke eis voor Bijna Energie Neutrale gebouwen (BENG). Vanaf 2020 worden BENG eisen in het bouwbesluit voorgeschreven voor maatschappelijk vastgoed. Er is nog geen zicht op de vraag of het rijk met extra geld over de brug komt. Voor de korte termijn is er geld gereserveerd voor deze duurzaamheidseis in de Voorjaarsnota 2018, en kunnen we vooruit. Het budget van de VJN dekt alleen de kosten voor de projecten die kort voor de verwachte aanpassing van de BENG normen in 2020 de bouwvergunningsaanvraag zullen doen. Voor de lange termijn zijn er nog geen middelen beschikbaar. We wachten de situatie af tot aan 2020 en komen met een nieuw voorstel indien het rijk geen aanvullende middelen beschikbaar stelt.

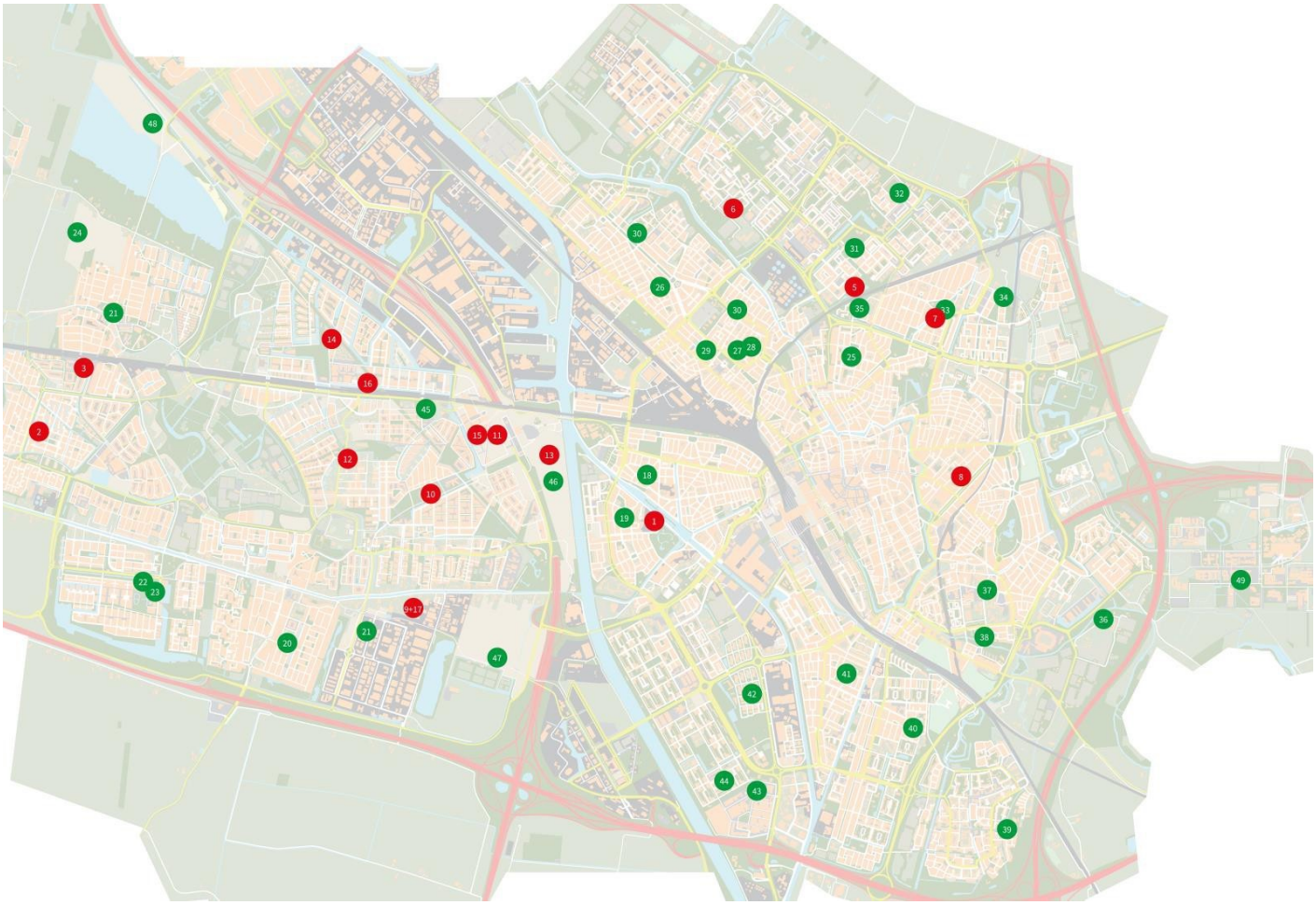
Bijlage A: uitvoeringsschema

Deze bijlage wordt separaat meegestuurd en is geheim.

Bijlage B: Financiële toelichting verschillen 2e en 3e VGRMPOHV

Deze bijlage wordt separaat meegestuurd en is geheim.

Bijlage C: Kaart met projecten MPOHV

Bouwheerprojecten (groen)

1. Cereolvilla – Everard Meijsterlaan 5
2. De Weide Wereld – Teunisbloem 48
3. Via Novacollege – Oesterzwam 1
4. THV De Weide Wereld – Hamlaan 1
5. Teun de Jager – Teun de Jagerdreef 1
6. Gymzaal Santa Cruzdreef – Santa Cruzdreef 30
7. Gymzaal Wevelaan – Wevelaan 1
8. Vrije School – Maliebaan 56
9. Kindercluster Voorn – Akkrumeraklaan 131
10. Sportcampus – Maartvlinder 1
11. Academie Tien – Berlijnplein 1
12. Kindercluster Het Zand – Pauwoogvlinder 20

13. THV LRC en Academie Tien – Philips Guldenhof 1
14. Kindercluster Waterwin – Musicallaan 106
15. Bibliotheek Leidsche Rijn Centrum – Brusselplein 1
16. THV Waterwin en Het Zand – Burg. Middelweerdbaan 1
17. THV Kindercluster Voorn – Akkrumeraklaan 131

Toetsprojecten (rood)

1. De Brug – Laan van Nieuw-Guinea 20
2. 2e Marnixschool – Dantelaan 2
3. Beatrixschool – Rosweydelaan 1
4. Torenpleinschool – Schoolstraat 7
5. De Krullevaar – Keerderberg 27
6. De Pantarijn en Shri Krishnaschool – Lawick van Pabstlaan 1
7. Kees Valkensteinschool – Haarzicht
8. De Fakkel – Nolenslaan 33A
9. De Piramide – Bisschopsplein 8
10. De Boemerang – Amandelstraat 12
11. De Boemerang – Boerhaaveplein 110
12. Jules Verne – Opzoomerstraat 1
13. De Cirkel – Prinses Margrietstraat 118
14. Pouwer – La Bohemedreef 7
15. De Watertoren – Wezerdreef 3
16. De Regenboog – Wevelaan 2
17. SO Fier – Winklerlaan 79
18. OPDC – Van Lieflandlaan 117
19. Mytylschool – Blauwe Vogelweg 11
20. St. Bonifatiuscollege – Burg. F. Andrealaan 7
21. Kranenburg – Rubenslaan 91
22. De Passie – Zwarte Woud 211
23. Kentalis – Slotlaan 37
24. Gertrudis – Amaliadwarsstraat 2
25. SO Rafaël – Lanslaan 10-12
26. Al Hambraschool – Aziëlaan 157
27. Globe College – Marco Pololaan 523
28. Gymzaal Jazzsingel – Belcampostraat 1
29. Leeuwensteyn – Zilveren Florijnlaan 1
30. Kindercluster Rijnvliet – Pecanlaan 1
31. Nieuwe school Haarrijn – Haarrijn
32. Internationale School – Cambridgelaan 1